

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 13 DÉCEMBRE 1938.

Rapport de la Commission de l'Agriculture chargée d'examiner le Budget du Ministère des Affaires Economiques, des Classes Moyennes et de l'Agriculture pour l'exercice 1939. (Section B : Agriculture.)

(Voir les n°s 5-X et 19 du Sénat).

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 13 DECEMBER 1938.

Verslag uit naam van de Commissie van Landbouw belast met het onderzoek van de Begroting van het Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw voor het dienstjaar 1939. (Sectie B : Landbouw.)

(Zie de n^{rs} 5-X en 19 van den Senaat).

Présents : MM. MULLIE, Président; BEAUDUIN, CRIQUELION, DEMARRÉ, DIRIKEN, le baron GILLÈS DE PELICHY, GITS, RONVAUX et LIMAGE, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

Contrairement aux dispositions antérieures, le projet de loi déposé sur le bureau du Sénat comprend, non seulement le Budget de l'Agriculture pour 1939, mais également celui des Affaires Economiques et des Classes Moyennes.

Pour la clarté des débats, il nous paraît indispensable, bien que relevant d'un même Ministère, que ces différents budgets soient dissociés et fassent chacun l'objet d'un examen et d'un rapport distinct et spécifique.

Nous avons tout lieu de croire qu'il en sera ainsi.

* * *

Le Budget de l'Agriculture s'élevait d'après le projet de loi déposé au Sénat pour l'année 1938 à la somme de 82,694,655 francs et d'après le projet de loi analogue pour 1939 à 92,283,440 francs d'où il résulterait d'après ces documents, une augmentation de

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

In tegenstelling met de vroegere bepalingen, omvat het bij den Senaat ingediende wetsontwerp niet alleen de begrooting van Landbouw voor 1939, maar insgelijks de begrooting van Economische Zaken en Middenstand.

Duidelijkheidshalve lijkt het ons onontbeerlijk dat deze onderscheidene begrootingen, ofschoon zij afhangen van eenzelfde Ministerie, zouden gesplitst worden en het voorwerp van een afzonderlijk onderzoek en van een afzonderlijk verslag zouden uitmaken.

Wij hebben alle redenen om aan te nemen dat dit zal gebeuren.

* * *

De begrooting van Landbouw bedroeg, volgens het wetsontwerp dat in den Senaat werd ingediend voor 1938, de som van 82,694,655 frank en, luidens het soortgelijk wetsontwerp voor 1939, 92,283,440 frank. Uit deze stukken zou dus blijken dat er een ver-

9,538,835 francs. Toutefois au tableau récapitulatif du budget qui nous est soumis (p. 150) l'augmentation n'apparaît plus que de 2,681,785 francs.

Ce semblant de discordance provient de ce qu'au montant total du budget de 1938, déposé au Sénat, il y a lieu d'ajouter 7 millions de francs, crédit reconnu nécessaire pour venir en aide aux cultivateurs dont le cheptel a été particulièrement éprouvé par la fièvre aphteuse, d'un autre côté on enregistre une diminution de 92,970 francs par suite du transfert du Service de recensement du Département de l'Agriculture à l'Intérieur. Il en résulte que le budget de 1938 s'élevait en réalité à 89,601,685 francs, ce qui ramène la différence entre les deux budgets à 2,681,785 francs.

Les crédits figurant au Chapitre I, dépenses du personnel sont en diminution de 1,311,580 francs.

Cette diminution paraît anormale et, à première vue, l'on serait tenté de l'attribuer à une réduction des traitements des fonctionnaires. C'est la raison pour laquelle, le rapporteur a cru nécessaire d'en donner l'explication.

Cette diminution se justifie dans ses grandes lignes de la façon suivante :

D'un côté, en plus :

Inspection vétérinaire . fr.	103,640
Eaux et forêts	216,530
Administration centrale, agents temporaires . .	641,480

Total en plus . . fr. 961,650

meerdering bestaat met 9,538,835 fr. Evenwel, op de samenvattende tabel der ons voorgelegde begrooting (bladzijde 150), blijkt deze verhooging nog enkel 2,681,785 frank te bedragen.

Dit schijnbaar verschil is hieraan te wijten dat er aan het globaal bedrag der in den Senaat ingediende begrooting voor 1938 een bedrag van 7 miljoen frank dient toegevoegd, dat noodig bleek om hulp te verleenen aan de landbouwers wier veestapel bijzonder werd geteisterd door het mond- en klauwzeer, en aan den anderen kant stelt men een vermindering vast van 92,970 frank tengevolge van de overdracht van den dienst der telling van het Departement van Landbouw naar dit van Binnenlandsche Zaken. Hieruit volgt dat de begrooting van 1938 in werkelijkheid 89,601,685 frank bedroeg, waardoor het verschil tusschen beide begrootingen slinkt tot 2 miljoen 681,785 frank.

De kredieten voorkomende in het eerste hoofdstuk « Uitgaven voor personeel » boeken een vermindering met 1,311,580 frank.

Deze vermindering lijkt abnormaal en op het eerste gezicht zou men geneigd zijn ze toe te schrijven aan een verlaging van de wedden der ambtenaren. Om deze reden heeft uw verslaggever het noodig geoordeeld hierover uitleg te verstrekken.

In haar groote trekken, wordt deze vermindering gewettigd als volgt :

Aan den eenen kant verhooging :

Veeartsenij-inspectie . fr.	103,640
Waters en bosschen. . . .	216,530
Hoofdbestuur en tijdelijke bedienden.	641,480

Totaal meer . . fr. 961,650

Dépenses en moins :	
Traitement du Ministre. fr.	140,000
Administration centrale . . .	69,950
Contrôle sanitaire . . .	850,000
Mercuriales agricoles . . .	123,480
Domaine de Mariemont . . .	91,370
Service de contingentement	740,750
Service vétérinaire . . .	107,300
Eaux et forêts . . .	72,000
Total . . fr.	2,194,850

Différence en moins . fr. 1,233,200

La différence restant soit 78,380 fr. se décompose en de petites modifications en plus ou en moins apportées dans ce chapitre.

L'augmentation intéresse en ordre principal les crédits repris au chapitre VI « Dépenses diverses » et s'élève à 6,785,600 francs. Parmi ces augmentations de crédits, nous relevons 14,900,000 francs destinés à couvrir les frais résultant de la lutte contre le doryphore, la gale noire de la pomme de terre, ainsi que contre d'autres animaux ou végétaux nuisibles aux cultures. Par contre, n'est plus porté que pour mémoire, le crédit de 7,000,000 de francs figurant au budget de 1938 et destiné à accorder une indemnité aux cultivateurs dont le cheptel a été particulièrement éprouvé par la fièvre aphteuse.

La diminution des crédits affectés au chapitre III « Subsidés et Subventions » s'élevant à un montant total de 2,931,900 francs, a particulièrement impressionné la Commission. Celle-ci exprime ses regrets de voir comprimer les subsides destinés à favoriser la création et le développement de nombreuses institutions de la plus haute importance dans le rôle qu'elles ont à remplir dans l'ensemble de l'économie nationale agricole. La justification de ces diminutions de crédit, invoquée dans le projet de budget,

Vermindering van uitgaven :	
Wedde van den Minister fr.	140,000
Hoofdbestuur	69,900
Gezondheidscontrole . . .	850,000
Noteeringen van de land- bouwproducten	123,480
Domein van Mariemont . . .	91,370
Dienst der contingentee- ringen	740,750
Vecartsenijkundige dienst.	107,300
Waters en bosschen.	72,000
Totaal. . fr.	2,194,850

Verschil in min : 1,233,200 frank.

Het overblijvende verschil, zegge 78,380 frank, betreft geringe wijzigingen in meer of in min toegebracht aan dit hoofdstuk.

De vermeerdering slaat hoofdzakelijk op de kredieten van hoofdstuk VI « Diverse uitgaven » en beloopt 6 miljoen 785,600 frank. Onder deze kredietverhoogingen stippen wij aan : 14,900,000 frank aan onkosten voor den strijd tegen den coloradokever, tegen het aardappelschurft en tegen andere dieren of planten die schadelijk zijn voor den teelt. Daarentegen staat het krediet van 7 miljoen frank van de begroting 1938 en bestemd om een vergoeding te verleen en aan de landbouwers wier veestapel bijzonder te lijden had van de muilplaag, alleen nog voor memorie ingeschreven.

De vermindering der kredieten van hoofdstuk III « Subsidies en Toelagen » met 2,931,000 frank, heeft een diepen indruk gemaakt op de Commissie. Deze drukt er haar spijt over uit, te zien dat de toelagen besnoeid worden, bestemd om de oprichting en de uitbreiding te bevorderen van talrijke instellingen die van het hoogste belang zijn voor de rol die zij in het geheel der nationale landbouweconomie te vervullen hebben. De verantwoording dezer kredietverminderingen, aangehaald in het begrotingsontwerp, zegt

consiste à nous déclarer : crédit suffisant, réduction consentie par raison d'économie.

La Commission comprend que des raisons impérieuses exigent, de la part du Gouvernement, la réalisation d'économies et de réductions de dépenses, mais elle comprend moins que ces économies, ces réductions de crédit se portent sur des dépenses éminemment productives. Disons-le : ces mesures constituent une politique anti-économique.

La Commission estime que, si pour des raisons d'équilibre budgétaire, des réductions de dépenses s'avèrent indispensables, les crédits repris au chapitre III devraient en tout dernier lieu, être appelés à apporter leur contribution au rétablissement de la situation financière, ces crédits doivent être considérés comme spécifiquement agricoles et comme représentant ceux qui touchent directement aux intérêts des cultivateurs.

Nous espérons qu'à l'occasion de la présentation du projet de budget de l'Agriculture pour l'année prochaine, le Département se souviendra de nos protestations unanimes.

Indépendamment de ces considérations générales, la Commission s'est attachée à attirer l'attention de M. le Ministre sur quelques points spéciaux :

WATERINGUES.

Chaque année, à l'occasion de l'examen du budget de l'Agriculture, la question des wateringues retient l'attention de la Commission. Il est superflu, croyons-nous, de souligner à nouveau l'importance économique résultant de la création et de l'entretien des wateringues. Nous constatons encore que, faute de travaux d'entretien, d'immenses étendues de terrains de bonne qualité, restent encore pour ainsi dire improductives. Nous savons que le Département fait un effort appréciable pour aider les proprié-

ons slechts: voldoende krediet, vermindering wegens besparingen.

De Commissie begrijpt dat dwingende redenen vanwege de Regeering besparingen en verminderingen van uitgaven vergen, maar zij begrijpt minder dat deze besparingen, deze kredietverminderingen slaan op zeer vruchtdragende uitgaven. Zeggen wij ronduit dat deze maatregelen niet getuigen van een politiek van besparingen.

De Commissie oordeelt dat indien voor redenen van begrotingsevenwicht, verminderingen van uitgaven zich als onontbeerlijk opdringen, de kredieten van hoofdstuk III in allerlaatste instantie zouden moeten bijdragen tot het herstel van den financiële toestand; deze kredieten moeten aanzien worden als specifieke landbouwkredieten, rechtstreeks samenhangend met de belangen der landbouwers.

Wij hopen dat bij het overleggen der begroting van Landbouw voor volgend jaar, het Departement zal rekening houden met onze eensgezinde protesten.

Afgezien van deze algemeene beschouwingen, heeft de Commissie de aandacht van den Minister op enkele bijzondere punten gevestigd :

WATERINGEN.

Telken jare, bij gelegenheid van het onderzoek der begroting van Landbouw, weerhoudt het vraagstuk der wateringgen de aandacht der Commissie. Het is overbodig, meenen wij, opnieuw het economisch belang te onderstrepen dat voortvloeit uit den aanleg en het onderhoud der wateringgen. Wij stellen nogmaals vast dat, bij gebruik aan onderhoudswerken, onmetelijke uitgestrektheden met goede grond om zeggens nog onvruchtbaar blijven. Wij weten dat het Departement zich merkkelijk inspant om de

taires de ces terrains à remédier à cet état de choses; malheureusement cet effort est souvent limité dans ses possibilités et l'intervention du Gouvernement devient insuffisante. A quoi faut-il attribuer cette carence? Interrogé sur ce point, le Département déclare que la cause réside, soit dans un manque de personnel, soit dans un manque de ressources. Dans une hypothèse comme dans l'autre, le Gouvernement, en raison des considérations émises plus haut, devrait prendre les mesures qui s'indiquent pour que son intervention soit plus conséquente et, par le fait même, plus féconde.

Cette réalisation permettrait de remettre à la disposition des producteurs agricoles ces bonnes terres dont la plupart ne présentent plus aujourd'hui qu'une importance secondaire dans la production nationale.

A la question des waterings se rattachent inévitablement l'ancienne et éternelle législation sur les cours d'eau qui ne sont ni navigables ni flottables et le régime des polders. Peut-on espérer voir sortir des cartons ministériels, où ils dorment depuis tant d'années, ces intéressants projets réclamés et attendus si impatiemment par les intéressés. Ces différents problèmes devraient être résolus au plus tôt, pour le grand profit, non seulement des propriétaires directement intéressés, mais également, en augmentant la richesse nationale, de la collectivité tout entière.

ENSEIGNEMENT AGRICOLE.

Le problème de l'enseignement agricole a retenu particulièrement l'attention de la Commission. Après avoir renouvelé le regret que l'Enseignement supérieur et moyen agricole échappe à la compétence du Ministère de l'Agriculture, la Commission s'est préoccupée de l'Enseignement ménager agricole. Considérant toute l'impor-

eigenaars dezer gronden te helpen dezen toestand te keer te gaan, doch ongelukkig is deze inspanning vaak beperkt in haar mogelijkheden en wordt de tusschenkomst der Regeering onvoldoende. Waaraan dient deze carentie toegeschreven? Het Departement antwoordt hier dat de oorzaak ligt ofwel in een gemis van personeel, ofwel in een gebrek aan middelen. In de eene en de andere veronderstelling zou de Regeering, wegens de hoogerstaande beschouwingen, de maatregelen moeten treffen die zich opdringen opdat haar tusschenkomst grooter en dus ook vruchtbaarder weze.

Deze verwezenlijking zou toelaten deze goede gronden, waarvan de meeste thans nog enkel van bijkomend belang zijn voor 's Lands productie, opnieuw ter beschikking van de landbouwvoortbrengers te stellen.

Met het vraagstuk der wateringen houdt onvermijdelijk verband de oude en eeuwige wetgeving betreffende de niet bevaarbare en niet vlotbare waterlopen, alsmede het regime der polders. Mag men hopen dat deze zoo belangwekkende ontwerpen, die met ongeduld worden geëischt en verwacht door de belanghebbenden, eerlang zullen te voorschijn komen uit de ministerieele kartons waar zij sedert zoovele jaren sluimeren? Deze onderscheidene vraagstukken zouden ten spoedigste dienen opgelost voor het grootste nut, niet alleen van de rechtstreeksche betrokken eigenaars, maar ook van de gansche collectiviteit, door de verhooging van den nationalen rijkdom.

LANDBOUWONDERWIJS.

Het vraagstuk van het landbouwonderwijs heeft de bijzondere aandacht van de Commissie gaande gemaakt. Na opnieuw te hebben betreurd dat het hooger en het middelbaar landbouwonderwijs ontsnappen aan de bevoegdheid van het Ministerie van Landbouw, heeft de Commissie zich bezig gehouden met het huishoudelijk landbouwonder-

tance et tout le bien que peut en retirer l'élément féminin auquel il s'adresse, elle désirerait obtenir de M. le Ministre certaines précisions au sujet du programme des cours enseignés dans ces écoles. A son avis, ce programme, trop rigide dans ses conceptions, devrait présenter plus de souplesse et permettre de s'adapter davantage aux conditions économiques de la région bénéficiaire de ce cours. Elle tient également à signaler à M. le Ministre, qu'il y aurait lieu de combler une lacune existant dans le programme enseigné dans les Ecoles agricoles régionales, dans les cours du soir.

Avec beaucoup de raisons, l'on y enseigne les principes d'hygiène se rapportant à la santé de nos animaux domestiques. N'y aurait-il pas lieu de se préoccuper au même titre de l'hygiène de l'homme ? Il nous paraît que du point de vue social et économique, l'intervention de spécialistes en la matière s'impose de façon à compléter le programme agricole imposé.

En agriculture, il faut admettre que l'enseignement technique, pris dans un sens général, est aussi nécessaire que dans les autres branches de l'activité nationale.

L'agriculture pratique proprement dite, déplore le manque de praticiens ayant reçu un enseignement technique approprié. N'oublions pas que la grande crise agricole d'il y a cinquante ans a été en grande partie surmontée grâce à la vulgarisation de la science agricole. La vérité d'il y a cinquante ans est encore celle d'aujourd'hui. Il faut avoir la franchise de dire aux agriculteurs que ce manque d'instruction technique est partiellement imputable à leur propre faute. Les agriculteurs eux-mêmes sont souvent les premiers à éloigner leurs enfants de la ferme, leur laissant croire que le travail

wijs. Overwegende heel het belang en heel het nut dat dit onderwijs kan opleveren voor de meisjes waarvoor het is bestemd, wenscht de Commissie van den Minister enkele ophelderingen te bekomen omtrent het programma van de in deze scholen onderwezen vakken. Haars inziens zou dit programma, dat al te strak is opgevat, meer soepelheid moeten vertoonen en zich beter moeten kunnen aanpassen aan de economische voorwaarden van de streek waarvoor deze leergang bestemd is. Zij houdt er eveneens aan, den Minister er op te wijzen dat er een leemte zou dienen aangevuld in het programma dat wordt onderwezen in de gewestelijke landbouwscholen tijdens de avondleergangen.

Zeer terecht worden er de beginselen van hygiëne aangeleerd die verband houden met de gezondheid onzer huisdieren. Zou er geen reden toe bestaan zich evenzeer te bekommeren om de gezondheid van den mensch? Het wil ons voorkomen dat in sociaal en economisch opzicht de tusschenkomst van specialisten te dezer zake geboden is ten einde het verplichte landbouwprogramma aan te vullen.

Op gebied van landbouw moet worden aangenomen dat het technisch onderwijs, genomen in algemeene betekenissen, even noodig is als in de andere takken van 's Lands bedrijvigheid.

De eigenlijke landbouw betreurt het gebrek aan practici die een aangepast technisch onderwijs hebben genoten. Vergeten wij niet dat de groote landbouwcrisis van vijftig jaar geleden grootendeels werd overwonnen dank zij de vulgarisatie van de landbouwwetenschappen. De waarheid van vóór vijftig jaar is nog de waarheid van heden. Men moet rechtzinnig genoeg zijn om aan de landbouwers te zeggen dat dit gemis van technisch onderwijs gedeeltelijk aan hun zelf te wijten is. De landbouwers zijn vaak de eersten om hun kinderen van de hoeve te verwijderen door hun te doen gelooven

de la terre n'est plus rentable. Ils négligent de leur procurer un enseignement qui correspondra à la profession de cultivateur que, malgré les conseils des parents, des fils de fermiers finissent par adopter. Nous assistons, d'un côté, aux efforts que font les autres professions pour tirer parti de l'enseignement professionnel créé à leur intention ; d'un autre côté, nous voyons le nombre de nos écoles professionnelles agricoles, tant pour filles que pour garçons, rester stationnaire. Nos écoles moyennes et supérieures surtout sont délaissées par les agriculteurs et cependant c'est le moment où jamais de voir une élite de fermiers et fermières donner, par leur exemple, la note du progrès dans leur entourage rural et prendre la direction des organismes agricoles dans le but d'éclairer le pays tout entier, sur la situation économique de l'agriculture et de justifier, dans de nombreuses circonstances, la nécessité d'une intervention gouvernementale.

Après avoir signalé aux agriculteurs quelle était, dans leur intérêt personnel la ligne de conduite qu'ils avaient à suivre, nous nous tournons vers les Pouvoirs publics et nous leur demandons d'aider les cultivateurs :

a) en multipliant les conférences, les cours de 100 heures. Cet enseignement par la diffusion des découvertes scientifiques, rend les plus grands services, à la condition qu'il soit donné par des personnes compétentes ayant une connaissance approfondie des besoins de l'agriculture ;

b) en renforçant le nombre d'écoles temporaires ménagères agricoles (écoles ambulantes) ; il n'y en a actuellement que 19 pour les 2,500 localités rurales.

dat de landarbeid niet meer rendeerend is. Zij verwaarloozen hun een onderwijs te verstrekken, dat zal overeenstemmen met het beroep van landbouwer dat ondanks de raadgevingen van de ouders de landbouwerszonen ten slotte toch beoefenen. Aan den eenen kant zien wij welke inspanningen door de andere beroepen worden aangewend om profijt te trekken uit het vakonderwijs dat te hunnen behoefte wordt ingericht. En aan den anderen kant zien wij dat het aantal landbouwberoepsscholen zoowel voor meisjes als voor jongens stationnair blijft. Vooral onze middelbare en hogere scholen worden door de landbouwers verlaten en nochtans, meer dan ooit is thans het oogenblik gekomen om een elite landbouwers en landbouwsters door hun voorbeeld den toon te zien aangeven van den vooruitgang in hun landelijke omgeving en de leiding te zien opnemen van de landbouwinstellingen, ten einde het gansche land voor te lichten over den economischen toestand van den landbouw en in talrijke omstandigheden de noodzakelijkheid van een Regeeringstusschenkomst te wettigen.

Na er de landbouwers te hebben op gewezen welke gedragslijn zij in hun eigen belang moeten volgen, keeren wij ons tot de openbare besturen en verzoeken wij hen de landbouwers te steunen :

a) door de voordrachten en de leergangen van honderd uren te vermenigvuldigen. Dit onderwijs bewijst de grootste diensten dank zij de verspreiding van de wetenschappelijke ontdekkingen, op voorwaarde dat het worde gegeven door bevoegde personen die grondig bekend zijn met de noodwendigheden van den landbouw ;

b) door de vermenigvuldiging van het aantal tijdelijke landbouwhuishoudscholen (rondreizende scholen) ; thans bestaan er enkel 19 voor de 2,500 buitengemeenten ;

c) en prenant toutes mesures utiles pour faciliter aux élèves la fréquentation de ces cours;

d) en adoptant un programme qui s'inspire des conditions économiques de l'agriculture de la région;

e) en réorganisant le Conseil supérieur de l'Enseignement agricole qui, actuellement, est mis en veilleuse;

f) en s'inspirant des mesures et du financement adopté par les autres Départements : l'enseignement industriel et commercial dispose d'un crédit de 100,000,000 de francs. L'enseignement agricole ne reçoit que 20 millions de francs.

Nous ne pouvons pas quitter le chapitre de l'enseignement, sans souligner l'importance que la Commission apporte à l'enseignement de la maréchalerie. Celui-ci organisé d'une façon scientifique et pratique a fait sortir la ferrure de nos chevaux des cadres d'une routine séculaire et lui a donné des bases scientifiques et raisonnées, par l'enseignement de l'anatomie du pied et la connaissance des aplombs des membres du cheval. L'application pratique de ces données théoriques a été un facteur précieux dans l'amélioration des qualités de notre race indigène du cheval de gros trait. C'est en raison de ces considérations que la Commission demande au Département de faciliter à nos maréchaux-ferrants la fréquentation de ces cours régionaux, lesquels, indépendamment de l'enseignement qu'ils y reçoivent, permettent aux élèves l'accès de l'Ecole supérieure de Maréchalerie de Bruxelles et d'y conquérir le diplôme de maître-maréchal-ferrant.

c) door alle nuttige maatregelen te treffen om aan de leerlingen het bijwonen van deze leergangen te vergemakkelijken;

d) door een programma aan te nemen dat wordt ingegeven door de economische voorwaarden van den landbouw in de streek;

e) door de herinrichting van den Hoogen Raad van het landbouwonderwijs die thans wordt verwaarloosd;

f) door zich te laten leiden door de maatregelen en door de financiering aangenomen door de andere Departementen : het nijverheids- en handelsonderwijs beschikt over een krediet van 100 millicen frank. Het landbouwonderwijs ontvangt amper 20 miljoen.

Wij mogen het hoofdstuk van het onderwijs niet sluiten zonder te wijzen op het belang dat de Commissie hecht aan het onderwijs van de paardenhoefsmederij. Dit onderwijs ingericht op wetenschappelijke en praktische wijze heeft het beslaan onzer paarden onttrokken aan den eeuwenouden sleur en heeft het gegrondvest op wetenschappelijke en beredeneerde grondslagen door het onderwijs van de anatomie van de paardenhoeven en door de kennis van het evenwicht der ledematen van het paard. De praktische toepassing van deze theoretische gegevens was een kostbare factor bij de verbetering van de hoedanigheden van ons inlandsch trekpaardenras. Op grond van deze overwegingen vraagt de Commissie aan het Departement het volgen van deze gewestelijke cursussen voor onze hoefsmeden te vergemakkelijken, daar deze lessen, onaan gezien het onderwijs dat zij geven, voor de leerlingen den toegang mogelijk maken tot de Hoogere School voor Hoefsmederij te Brussel, alwaar zij het diploma van meester-hoefsmid kunnen verkrijgen.

MERCURIALES AGRICOLES.

A différentes reprises, la Commission a réclamé du Département de l'Agriculture une réorganisation du service chargé de la documentation, des statistiques et des mercuriales agricoles. Nous constatons avec satisfaction que le Ministre a tenu compte de nos vœux et qu'un service spécial est organisé à cet effet. Nous nous permettons de demander au Département qu'un soin tout spécial soit apporté à l'établissement des mercuriales agricoles. Celles-ci, en effet, trouvent leur utilité, non seulement pour renseigner les agriculteurs sur le prix et tendances des marchés mais elles doivent souvent servir de base pour la détermination du montant des fermages contractés en nature. Cette côte officielle éviterait les désaccords qui surgissent parfois entre propriétaires et locataires au moment où ils sont appelés à fixer le prix des produits agricoles intervenant dans l'établissement du montant du fermage. Cette considération, à elle seule, suffirait à déterminer le Département à se charger d'établir des mercuriales se rapprochant le plus possible de la réalité en se basant sur des renseignements puisés à des sources sérieuses et en tenant note uniquement des prix payés à la culture. Tous ces éléments de documentation, de statistique et de mercuriales, indispensables à l'étude des problèmes agricoles et à l'orientation à donner aux diverses spéculations, devraient être concentrés et consignés dans un document ou bulletin mis à la disposition des personnes que la chose intéresse, et parmi celles-ci les membres de la Commission de l'Agriculture du Sénat.

Le projet de budget nous annonce la parution prochaine d'un atlas du recensement général de l'Agriculture. Espérons qu'il résoudra, du point de vue statistique et documentaire, les

LANDBOUWMARKTPRIJZEN.

Herhaaldelijk heeft de Commissie het Departement van Landbouw om een herinrichting verzocht van den dienst belast met de documentatie, de statistieken en de landbouwmaktprijzen. Met voldoening stellen wij vast dat de Minister met onze wenschen rekening heeft gehouden en dat te dien einde een speciale dienst tot stand werd gebracht. Wij zijn zoo vrij aan het Departement te vragen dat met bijzondere zorg de landbouwmaktprijzen zouden worden opge maakt. Inderdaad, deze vinden hun nut niet alleen bij het inlichten van de landbouwers over den prijs en de neiging van de markten, maar zij moeten ook tot basis dienen voor de vaststelling van de pacht prijzen in natura bepaald. Deze officieele notee ring zou geschillen vermijden die soms ontstaan tusschen eigenaars en pach ters op het oogenblik dat zij den prijs moeten bepalen van de landbouw producten die in den pacht prijs werden bedongen. Deze overweging alleen zou volstaan om het Departement aan te zetten zich te belasten met het opma ken van de marktprijzen, die zooveel mogelijk de werkelijkheid zouden be naderen, met te steunen op de inlich tingen aan ernstige bronnen geput en met rekening te houden met de prijzen aan de landbouwers betaald. Al deze gegevens van documentatie, statistiek en marktprijs, die onmis baar zijn voor de studie der landbouw vraagstukken en voor de orienteering te geven aan de verschillende specu laties, zouden moeten samengevat worden in een document of een bulle tin ter beschikking van de personen die belang in de zaak stellen, waaronder de leden der Commissie van Landbouw van den Senaat.

Het ontwerp van begrooting kondigt de verschijning aan van een atlas der algemeene landbouwtelling. Wij druk ken de hoop uit dat hij, op het stuk van statistiek en documentatie, zal

vœux qui viennent d'être émis par la Commission. M. le Ministre a bien voulu faire parvenir au rapporteur les deux premiers exemplaires du Bulletin de l'Agriculture publié par son Département. Nous l'en remercions, mais nous désirerions qu'il complète la partie administrative par le relevé des statistiques dont il dispose, ainsi que des mercuriales dont nous venons de parler.

AGENTS COMMERCIAUX.

Certains de nos produits agricoles en surproduction trouvent difficilement acquéreur sur le marché intérieur. Pour remédier à cette situation déjà ancienne, l'année dernière, à l'occasion de l'examen du budget de l'Agriculture, la Commission s'était préoccupée de la nécessité de posséder des agents commerciaux à l'étranger. Cette année, elle croit utile, dans l'intérêt de notre commerce extérieur, de créer de nouveaux débouchés à nos produits agricoles et de reprendre le vœu exprimé au cours du rapport sur le budget de l'Agriculture pour 1938 en insistant surtout sur les possibilités de nos exportations vers l'Allemagne :

« Etant donné l'importance et l'intérêt que revêt notre commerce de produits agricoles avec les pays étrangers, la Commission estime qu'il y a lieu de nommer des agents commerciaux dans les différents pays où nos intérêts sont particulièrement en jeu ; là où la création de nouvelles relations commerciales seraient de nature à favoriser l'expansion des marchés extérieurs tels qu'aux Etats-Unis, en France, en Italie, en Allemagne. La Commission insiste vivement auprès de M. le Ministre pour la prise en considération du vœu qu'elle exprime. »

SUBSIDES AUX SOCIÉTÉS.

L'article 53, littera 5, comporte les subsides destinés à permettre aux Sociétés agricoles officielles, Chambres

ingaan op de wenschen uitgedrukt door de Commissie. De Minister heeft aan den verslaggever de eerste twee exemplaren doen toekomen van het Landbouwbuletijn door zijn Departement uitgegeven. Wij zeggen hem dank, doch zouden wenschen dat hij het administratief gedeelte zou aanvullen met de statistieken waarover hij beschikt, alsook met de hierboven bedoelde marktprijzen.

HANDELSAGENTEN.

Sommige onzer landbouwproducten, in overproductie, vinden moeilijk afzet op de binnenlandsche markt. Om dezen reeds ouden toestand te verhelpen, had de Commissie, het vorig jaar, naar aanleiding van het onderzoek der begroting van Landbouw, zich bezig gehouden met de noodzakelijkheid in het buitenland handelsagenten te hebben. Dit jaar acht zij nuttig, in het belang van onzen buitenlandschen handel, voor onze landbouwproducten nieuwe afzetgebieden op te sporen en den wensch te herhalen uitgedrukt in het verslag over de begroting van Landbouw voor 1938 en waarin vooral nadruk werd gelegd op mogelijken uitvoer naar Duitschland :

« Gelet op het belang van onzen handel in landbouwproducten met de vreemde landen, acht de Commissie dat de mogelijkheid moet worden overwogen handelsagenten te benoemen in de verschillende landen waar onze belangen op het spel staan, waar het aanknoopen van nieuwe handelsbetrekkingen de uitbreiding van ons afzetgebied zou kunnen bevorderen, zooals in de Vereenigde Staten, in Frankrijk, in Italië, in Duitschland. Met nadruk vraagt de Commissie dat de Minister met dezen wensch rekening zou houden. »

TOELAGEN AAN DE VEREENIGINGEN.

Artikel 53, littera 5, voorziet de toelagen die bestemd zijn om aan de officieele landbouwverenigingen : pro-

provinciales d'agriculture, Sociétés agricoles provinciales, Comices, etc., de remplir comme il conviendrait la mission pour laquelle elles ont été créées. L'année dernière, la Commission, estimant les subsides proposés insuffisants en rapport avec le travail exigé de ces différentes sociétés, avait proposé un amendement au budget, augmentant le crédit de 200,000 francs. En présence du refus du Gouvernement d'accepter tout amendement augmentant les crédits, refus motivé par les nécessités financières et surtout, prenant acte des déclarations et des promesses de M. le Ministre de l'Agriculture, la Commission consentit à retirer son amendement avec l'espoir qu'au budget de 1939 on tiendrait compte de nos protestations. La Commission constate qu'il y a tout un monde entre l'espoir et la réalité. Nos protestations, loin d'améliorer la situation, n'ont pas empêché une diminution de 200,000 fr. au crédit affecté à ces différents organismes.

En présence de l'obstination systématique du Département, à ne pas prendre en considération les nécessités vitales des sociétés agricoles, situation qui cependant, lui a été signalée en maintes occasions, la Commission se demande quelles sont les raisons et les causes déterminantes de cette indifférence, pour ne pas dire hostilité, dont ces sociétés sont l'objet. Si, en haut lieu, on les juge sans utilité, un arrêté royal les a créés, qu'un nouvel arrêté les supprime.

Nous attendons une réponse de

vinciale landbouwkamers, provinciale landbouwmaatschappijen, landbouwcomices, enz., toe te laten naar behoren de taak te vervullen voor dewelke zij in het leven werden geroepen. Verleden jaar oordeelde de Commissie dat de voorgestelde toelagen ontoereikend waren in verhouding tot den arbeid die van deze onderscheidene maatschappijen wordt gevorderd; ook had zij een amendement op de begroting voorgesteld waardoor het krediet met 200,000 frank werd verhoogd. Tegenover de weigering van de Regeering — gebillijkt door de financieele noodwendigheden — éénig amendement tot verhooging der kredieten te aanvaarden en vooral akte nemend van de verklaringen en beloften van den Minister van Landbouw, stemde de Commissie er in toe haar amendement in te trekken, hopende dat er op de begroting 1939 rekening mede zou worden gehouden. De Commissie stelt vast dat er een hemelsbreed verschil ligt tusschen de hoop en de werkelijkheid. Ons verzet, verre van den toestand te verbeteren, heeft niet belet dat het krediet voor deze onderscheidene instellingen, met 200,000 frank werd verminderd.

Ten aanzien van het stelselmatig verzet van het Departement om de levensnoodwendigheden van de landbouwvereenigingen in aanmerking te nemen, ofschoon haar aandacht herhaaldelijk op dezen toestand werd getrokken, vraagt de Commissie zich af welke de redenen en de oorzaken zijn van deze onverschilligheid, om niet te zeggen vijandige gezindheid tegenover deze vereenigingen. Zoo men deze noodwendigheden aan hoogerhand zonder nut acht, gelieve men op te merken dat deze vereenigingen bij koninklijk besluit werden tot stand gebracht en dat bijgevolg een nieuw besluit ze moet afschaffen.

Wij verwachten een antwoord van

M. le Ministre, réponse qui ne peut plus consister à déclarer que les subsides accordés sont suffisants, comparés au travail fourni par ces sociétés, celles-ci prétendant que le travail qu'elles peuvent fournir est en rapport avec les ressources dont elles disposent, d'où cercle vicieux.

Des observations identiques peuvent être présentées au sujet du subside de 10,450 francs attribué au Conseil Supérieur de l'Agriculture. Ce subside subit également une diminution de 550 francs. Le monde agricole, avec un semblant de vérité, reproche parfois à cet organisme son manque d'activité, son peu de vitalité. Contraint par la modicité des crédits qui lui sont attribués, le Conseil Supérieur doit forcément limiter le nombre de ses réunions. Il les voudrait plus nombreuses, mais devant l'impossibilité d'attribuer à ses membres, venant des quatre coins de la Belgique, une légère indemnité de déplacement, il se voit, bien à regret, limité dans ses possibilités de travail et ses moyens d'action. Nous voudrions aussi qu'on eût plus souvent recouru à sa compétence. Le Ministre de l'Agriculture a adopté une mesure qui mérite toutes les félicitations du monde agricole : lorsqu'un problème agricole important se pose, la solution est recherchée, conjointement avec le Département, par le délégué des sociétés agricoles libres. Pourrait-on savoir les raisons pour lesquelles M. le Ministre tient éloignés de ces réunions le ou les délégués du Conseil Supérieur? Celui-ci revendique, au même titre que les autres Groupements agricoles, la faveur d'être représenté au sein de ces réunions.

Il ressort de ce qui précède que si le Département continue cette poli-

den Minister en dit antwoord mag er niet meer in bestaan te verklaren dat de verleende toelagen toereikend zijn in vergelijking met den arbeid geleverd door deze vereenigingen, daar deze laatste beweren dat de arbeid dien zij kunnen leveren in verhouding is tot de geldmiddelen waarover zij beschikken. Dus, kringloop.

Soortgelijke opmerkingen worden gemaakt omtrent de toelage van 10,450 frank toegekend aan den Hoogen Raad van den Landbouw. Deze toelage ondergaat eveneens een vermindering met 550 frank. De landbouwkringen verwijten soms met een schijn van waarheid aan deze instelling haar gemis van bedrijvigheid en van leven. Gebonden door de nederige kredieten die hem worden toegekend, moet de Hooge Raad noodzakelijk het aantal zijner vergaderingen beperken. Hij zou wenschen dat deze talrijker waren, maar ten overstaan van de onmogelijkheid aan zijn leden komende uit de vier hoeken van het land een lichte vergoeding voor verplaatsing toe te kennen, ziet hij zich, tot zijn groot spijt, beperkt in zijn mogelijkheden van arbeid en in zijn actiemiddelen. Wij zouden eveneens wenschen dat men meer beroep zou doen op zijn bevoegdheid. De Minister van Landbouw heeft een maatregel genomen die de gelukwenschen van de landbouwwereld verdient : wanneer een belangrijk landbouwvraagstuk rijst, wordt de oplossing in samenwerking met het Departement gezocht door den afgevaardigde van de vrije landbouwvereeniging. Zou men mogen weten om welke redenen de Minister de afgevaardigden of den afgevaardigde van den Hoogen Raad zorgvuldig uit deze vergaderingen weert? De Hooge Raad eischt, ten zelfden titel als de overige landbouwgroeperingen, de gunst om te worden vertegenwoordigd in den schoot van deze vereenigingen.

Uit hetgene voorafgaat blijkt dat zoo het Departement deze politiek van

tique d'indifférence à l'égard des sociétés officielles, celles-ci sont appelées à disparaître dans un délai rapproché. Cette disparition est cependant contraire aux intérêts de l'agriculture et au désir de la Commission.

HOUBLON.

La production du houblon intéresse spécialement certaines régions agricoles de notre pays. A différentes reprises, au cours de la session précédente, plusieurs sénateurs sont intervenus en faveur de cette culture essentiellement familiale. Ils sollicitèrent de M. le Ministre de l'Agriculture, son intervention pour faire adopter certaines mesures indispensables à la rentabilité de cette culture et notamment la défense rationnelle du marché, ce qui n'existait pas. M. le Ministre s'est engagé à examiner avec bienveillance les suggestions qui, lui étaient faites, avec le désir, ajoutait-il, de donner satisfaction aux intéressés.

AGRONOMES DE L'ÉTAT.

La Commission de l'Agriculture n'a jamais cessé, depuis de nombreuses années de s'intéresser au sort des agronomes de l'Etat et des chimistes de laboratoires, porteurs d'un diplôme universitaire. Elle continue à estimer que les traitements de base actuels 19,000 francs avec maximum de 33,000 francs sont au même titre que ceux du passé, notoirement insuffisants par rapport au travail exigé de ces fonctionnaires et, en tout cas, inférieurs à ceux attribués aux agents de même valeur et de même grade attachés aux autres Départements. A l'occasion de la discussion du budget, chaque année, la même réclamation se produit entraînant une réponse stéréotypée : le Département examinera la question.

La Commission demande à Monsieur le Ministre, si l'examen de la question sera bientôt terminé. S'il est vrai que

onverschilligheid blijft volgen ten opzichte van de officieele vereeniging, deze eerlang zullen moeten verdwijnen. Deze verdwijning is nochtans in strijd met de belangen van den landbouw en met den wensch van de Commissie.

HOP.

De hopteelt is van belang voor sommige onzer landbouwstreken. Herhaaldelijk, tijdens de vorige zitting, zijn verscheidene senatoren tusschenbeide gekomen voor deze hoogst familiale teelt. Zij verzochten den Minister van Landbouw om zijn tusschenkomst ten einde sommige maatregelen te doen annemen die onmisbaar waren voor de rendeeing van deze teelt en wel de oordeelkundige verdediging van de markt, die vroeger niet bestond. De Minister beloofde met welwillendheid de hem gedane voorstellen te zullen onderzoeken, met den wensch aan de belanghebbenden voldoening te schenken.

STAATSLANDBOUWKUNDIGEN.

De Landbouwcommissie heeft nooit opgehouden, sedert talrijke jaren, belang te stellen in het lot van de Staatslandbouwkundigen en van de scheikundigen in de laboratoria, houders van een universitair diploma. Steeds blijft zij de meening toegeedaan dat de tegenwoordige basiswedden van 19,000 frank met maximum van 33,000 frank, zooals voorheen beslist ontoereikend zijn, gelet op den arbeid van deze ambtenaren geveerd, en in elk geval lager dan die toegekend aan beambten van dezelfde waarde en van denzelfden rang werkzaam bij andere Departementen. Telken jare, bij de behandeling van de begrooting wordt dezelfde klacht steeds op dezelfde wijze beantwoord : het Departement zal de zaak onderzoeken.

De Commissie vraagt den Minister of het onderzoek van de zaak weldra zal klaar zijn. Zoo het waar is dat de

la persévérance est une qualité souvent récompensée, espérons qu'une adaptation des barèmes est proche et que ces modestes et utiles fonctionnaires verront bientôt leur situation améliorée.

Personnellement, votre Rapporteur est en possession de documents démontrant et justifiant les réclamations du Corps des agronomes. L'exposé de ces considérations sortirait du cadre de ce rapport. Au surplus, nous espérons bien qu'un membre de la Haute Assemblée, se chargera lors de la discussion générale, de présenter au Sénat le cahier de ces revendications.

* *

Les quelques observations précédentes se rattachent directement à une question budgétaire, le Sénat ne comprendrait pas que la Commission de l'Agriculture, élargissant le cadre budgétaire, ne s'intéressât pas à quelques problèmes, qui, actuellement agitent et inquiètent le monde agricole.

STOMATITE APHTEUSE.

La stomatite aphteuse, ce fléau, comparable à la peste du fabuliste La Fontaine, a occasionné au cours des années 1937 et 1938, des ravages et des pertes incalculables chez les agriculteurs se livrant spécialement à certaines spéculations animales. Il nous serait bien difficile d'en établir l'étendue et de chiffrer les pertes anormales résultant du nombre incalculable de foyers et la virulence exceptionnelle de la maladie. Ces pertes proviennent, non seulement des cas de mortalité ou d'abatage forcé, mais également des complications graves et inévitables des suites de la maladie, celle-ci laissant derrière elle des sujets, soit disant guéris, dans un état pathologique parfois plus grave que la mort même du sujet. Ajoutez à cela les pertes résultant du manque à gagner, vous aurez un tableau impressionnant

aanhouder wint, dan hopen wij dat een aanpassing van de barema's aanstaande is en dat deze nederige en nuttige ambtenaren weldra hun toestand zullen verbeterd zien.

De verslaggever is persoonlijk in het bezit van documenten waaruit blijkt dat de klachten van het korps der Staatslandbouwkundigen gegrond zijn. De uiteenzetting dezer overwegingen zou buiten het bestek van dit verslag vallen. Wij hopen wel dat, bij de algemeene behandeling, een lid van den Senaat zich tot tolk van deze klachten maken zal.

* *

Bovenstaande aanmerkingen staan in rechtstreeksch verband met een begrootingspunt. De Senaat zou niet begrijpen dat de Commissie van Landbouw, buiten het kader van de begroting tredend, geen belangstelling zou toonen voor enkele vraagstukken die thans de landbouwkringen in beroering brengen en verontrusten.

MUILPLAAG.

De muilplaag, die ons doet denken aan de pest door Lafontaine beschreven, heeft tijdens de jaren 1937 en 1938 onberekenbare schade veroorzaakt bij de landbouwers die zich bezighouden met sommige veespeculaties. Het zou ons moeilijk vallen den omvang en de abnormale verliezen te berekenen die het gevolg zijn van een ontelbaar aantal haarden en van de uitzonderlijke hevigheid van de ziekte. Deze verliezen zijn niet alleen het gevolg van gevallen van sterfte of van noodslachting, doch eveneens van ernstige en onvermijdelijke verwickelingen van de gevolgen der plaag. Deze laat na zich zo gezegd genezen dieren, in een vaak ernstigeren pathologischen staat dan de dood van het dier zelf. Men voege daarbij de schade wegens winstderving en dan zal men een indrukwekkend beeld hebben van den belangwekkenden toestand

de la situation digne d'intérêt, dans laquelle se débattent la généralité de nos détenteurs de bétail. En présence de la virulence exceptionnelle de la maladie, de l'étendue de ses foyers, de son caractère récidiviste, il ne peut plus être question de ranger la stomatite aphteuse sévissant sous la forme actuelle, parmi les risques professionnels, elle doit être considérée comme un véritable fléau à caractère catastrophique.

Les pouvoirs publics, la collectivité, dans un sentiment de solidarité ont le devoir de secourir les sinistrés, de les aider à retrouver les possibilités de continuer leur profession, de les mettre à l'abri d'une ruine presque certaine. Le Gouvernement, a, en partie, compris son devoir. Malheureusement, les événements ont dépassé ses prévisions. La Commission invite le Gouvernement à ne pas se limiter à ce qui a été fait jusqu'aujourd'hui, mais à compléter son action, et, par un effort financier, atténuer quelque peu la situation angoissante des malheureux sinistrés.

La Commission souhaite que le Gouvernement, prenant en considération le sort de ces sinistrés, complète et modifie les dispositions antérieures et elle voudrait voir :

1° modifier le taux de 50 p. c. exigé pour la détermination de l'importance des spéculations animales et le ramener à 40 p. c.;

2° prolonger le délai d'un mois, c'est à-dire porter à trois mois le délai pendant lesquels la perte du quart du cheptel aura été consommée.

3° au delà du 1er juillet 1938, les demandes ne sont plus recevables, prolonger ce délai jusqu'au 31 décembre 1938.

waarin de meeste onzer veehouders verkeerden. Gelet op de uitzonderlijke hevigheid van de ziekte, de uitgebreidheid van hare haarden en haar hervallend karakter, kan er geen spraak meer van zijn de thans heerschende muilplaag te rangschikken onder de beroepsrisico's, maar men moet haar beschouwen als een werkelijke plaag van catastrofalen aard.

De openbare besturen, de gemeenschap, in een gevoel van solidariteit, hebben tot plicht de geteisterden ter hulp te komen, hen te helpen de mogelijkheden te vinden om hun beroep verder uit te oefenen, hen te beschutten tegen haast zekeren ondergang. De Regeering heeft gedeeltelijk haar plicht begrepen. Ongelukkig hebben de gebeurtenissen haar vooruitzichten overtroffen. De Commissie verzoekt de Regeering zich niet te bepalen bij wat tot heden gedaan werd, doch haar werking aan te vullen en, dank zij een financieele krachtsinspanning, den onrustwekkenden toestand der ongelukkige geteisterden eenigszins te verzachten.

De Commissie wenscht dat de Regeering, bij het nagaan van het lot dezer geteisterden, de vroegere bepalingen aanvulle en wijzige; zij wenscht:

1° wijziging van den voet van 50 t.h. geëischt voor de bepaling van den omvang der veespeculaties, in 40 t. h.;

2° verlenging van den termijn van een maand op drie maand gedurende denwelke een vierde van den veestapel verloren ging;

3° na 1 Juli 1938 zijn de aanvragen niet meer ontvankelijk; dezen termijn verlengen tot 31 December 1938.

VALORISATION DES CÉRÉALES.

Indépendamment des ennuis sérieux que lui a occasionnés la stomatite aphteuse, une partie de nos fermiers habitant les régions productrices de froment, éprouvent actuellement de grandes difficultés pour se débarrasser de la récolte de cette céréale. Nous n'analyserons pas ici, les avantages et les inconvénients de la méthode mise en vigueur cette année dans le but de valoriser nos céréales : bonne ou mauvaise nous devons la continuer jusqu'à la prochaine récolte. Espérons que pour l'avenir on y puisera des leçons d'expérience.

Les difficultés qu'éprouve la culture de se débarrasser de la récolte de froment, place le fermier devant un problème inquiétant. D'un côté, un besoin réel et normal de liquidités lui permettant de faire face à ses obligations financières, d'un autre côté l'impossibilité de réaliser sa marchandise, expliquent l'inquiétude, l'affolement que l'on constate chez nos cultivateurs. Les remèdes que la Commission envisage pour remédier à cet état de chose consistent à dégager le marché indigène : en examinant si le pourcentage d'incorporation ne peut pas être augmenté, en invitant les fermiers à espacer le plus possible leurs fournitures, de façon à ne pas noyer le marché, en étudiant les possibilités d'organiser un warrantage de nos froments, enfin, en s'assurant qu'aucune fraude ni substitution ne se pratique au détriment de la panification de notre froment indigène.

A ce propos, sans pouvoir apporter de précisions, ni accuser qui que ce soit, le monde agricole ne s'explique pas que s'il est vrai que la meunerie a absorbé jusqu'à ce jour, mi-décembre, l'équivalent en froment de ce qu'elle a consommé au cours de l'année dernière, les offres sont encore tellement

VALORISATIE VAN DE GRAANGEWASSEN.

Onaangezien den zwaren tegenslag door het mond- en klauwzeer, ondervindt een deel onzer landbouwers uit de streken waar tarwe gewonnen wordt op dit oogenblik ernstige moeilijkheden om zich van dezen oogst te ontdoen. Wij zullen hier de voordeelen en bezwaren niet ontleden van de methode die dit jaar in het werk gesteld werd met het oog op de valorisatie onzer graangewassen : goed of slecht, wij moeten er mee voortgaan tot aan den volgenden oogst. Hopen wij dat men er voor de toekomst lessen zal uit trekken.

De moeilijkheden om zich te ontdoen van zijn tarweoogst plaatsen den landbouwer voor een angstwekkend vraagstuk. Eensdeels een werkelijke en normale nood aan gereed geld om hem toe te laten zijn financieele verplichtingen na te komen, anderdeels de onmogelijkheid om zijn koopwaar te gelde te maken : ziedaar de uitleg van de onrust, de radeloosheid die wij bij onze landbouwers vaststellen. De middelen die de Commissie op het oog heeft om dezen toestand te verhelpen, bestaan in het ontlasten van de binnenmarkt : door na te gaan of het percentage van vermenging niet kan verhoogd worden, door de landbouwers er toe uit te noodigen een zoo groot mogelijke tijdruimte tusschen hun leveringen te laten, door de mogelijkheden te onderzoeken tot inrichting van het geven onzer tarwe als waarborg op ceel, en ten slotte, door er zich van te verzekeren dat geen enkel bedrog of onderschuiving gebeurt bij het gebruik onzer inlandsche tarwe voor het bereiden van brood.

Op dit punt, zonder nadere gegevens te kunnen verstrekken of eender wie aan te klagen, begrijpt men in de landbouwwereld niet goed dat, zoo het waar is dat de molenaars tot op heden, half December, een zelfde hoeveelheid tarwe opgebruikt hebben als vorig jaar, de aanbiedingen nog zoo over-

abondantes que l'on trouve difficilement acquéreur. Et quand on pense que nous sommes à la veille d'une nouvelle période de battage, on se demande ce que nous réservent les mois à venir : Une politique de céréales s'impose.

Pour terminer ce chapitre, les agriculteurs, assez inquiets, voudraient avoir, de la part du Ministre, la confirmation que le produit des taxes de licences sur le froment exotique, sera ristourné aux producteurs de céréales.

CRÉDITS AGRICOLES

La discussion du budget de l'Agriculture a fourni à maintes reprises l'occasion à la Commission d'intervenir en faveur de la réorganisation du crédit agricole. Celui-ci existe dans la région flamande sous la forme de Caisse Reifeisen et dans la région wallonne, il est représenté, par les Comptoirs agricoles. Etant donné les garanties exigées, ceux-ci, en général, ne sont à la portée que des agriculteurs propriétaires.

M. Pierlot, ancien Ministre de l'Agriculture, répondant au vœu si souvent exprimé, s'est préoccupé de la question et a créé l'Office national du Crédit agricole. Cet organisme a pour mission de mettre les capitaux nécessaires à la disposition des agriculteurs pour leur permettre une exploitation normale, et des coopératives agricoles pour leur faciliter la création ou l'amélioration des différentes industries agricoles dont l'utilité n'est pas contestée : laiteries, beurreries, fromageries, etc., et actuellement venir en aide aux cultivateurs sinistrés par la fièvre aphteuse. Ces prêts doivent être consentis après enquête préalable, moyennant garantie, et à un taux d'intérêt modéré. Ce nouvel organisme n'a pas jusqu'à présent semblé répondre complètement au but qui lui était assigné,

vloedig zijn dat men moeilijk koopers vindt. En wanneer men bedenkt dat wij aan den vooravond staan eener nieuwe periode van dorschen, dan vraagt men zich af wat de komende maanden ons zullen brengen. Een politiek der graangewassen is geboden.

Om dit hoofdstuk te sluiten : de landbouwers zijn tamelijk ongerust en zouden van den Minister de bevestiging willen verkrijgen dat de opbrengst der vergunningsbelastingen op de vreemde tarwe zal teruggegeven worden aan de voortbrengers van graan.

DE LANDBOUWKREDIETEN.

De bespreking van de begroting heeft herhaaldelijk aan de Commissie de gelegenheid verschaft aan te dringen ten bate van de herinrichting van het landbouwkrediet. In het Vlaamsche landsgedeelte bestaat het landbouwkrediet in den vorm van raifeisenkassen en in het Waalsche landsgedeelte wordt het vertegenwoordigd door de landbouwkantoren. Gezien de gevorderde waarborgen staat het landbouwkrediet doorgaans slechts in het bereik van de landbouwers-eigenaars.

De heer Pierlot, gewezen Minister van Landbouw, ingaande op den zoo vaak uitgedrukten wensch, heeft zich met het vraagstuk beziggehouden en heeft den Nationalen Dienst voor Landbouwkrediet in het leven geroepen. Deze instelling heeft tot opdracht de noodige kapitalen ter beschikking van de landbouwers te stellen om hun een normale exploitatie mogelijk te maken alsook de noodige kapitalen te verschaffen aan de landbouwcoöperatieven ten einde hun de oprichting of de verbetering te vergemakkelijken van de onderscheidene landbouwnijverheden waarvan het nut niet wordt betwist, zooals melkerijen, boterfabrieken, kaasfabrieken, enz., en op dit oogenblik, hulp te verleen aan de landbouwers geteisterd door het mond-en klauwzeer.

à ce que le monde des agriculteurs attendait avec impatience : le montant des crédits consentis est très limité, les garanties exigées sont souvent exagérées, l'intérêt demandé, comparé aux taux ordinaires, reste peu intéressant. Jusqu'aujourd'hui cet Office du Crédit Agricole, n'apparaît que comme la doublure des Comptoirs Agricoles.

La Commission désirerait connaître les raisons pour lesquelles jusqu'aujourd'hui, l'activité de l'Office de Crédit Agricole semble paralysée. Est-il trop limité dans ses possibilités d'action ? Monsieur le Ministre voudra bien nous le dire.

LAIT.

Parmi les moyens mis en œuvre pour réaliser son programme agricole, M. le Ministre Pierlot, concurremment avec l'Office national de Crédit agricole, avait créé l'Office du Lait. Cet organisme avait pour but d'aider le Département à réaliser l'idée de fournir à nos populations, à un prix suffisamment rémunérateur pour le producteur, un lait pur et sain. Question extrêmement vaste et complexe : suivre le lait dans ses évolutions depuis son origine jusqu'au moment où il est arrivé à destination chez le consommateur. La mission dévolue à cet Office du Lait, comprise dans ce sens, consiste à résoudre certains problèmes dont la solution présente quelques difficultés.

En premier lieu les garanties hygiéniques à exiger du lait à partir de son origine : les étables et leur contenu doivent faire l'objet de soins parti-

Deze leeningen moeten worden toegestaan na voorafgaand onderzoek, mits waarborg en tegen een gematigden interestvoet. Deze nieuwe instelling bleek tot nog toe niet volledig te beantwoorden aan het gestelde doel en aan hetgeen de landbouwers met ongeduld verwachten; immers het bedrag der toegestane kredieten is zeer beperkt, de vereischte waarborgen zijn vaak overdreven, de gevorderde interest vergeleken bij de gewone interestvoeten blijft weinig belangwekkend. Tot nog toe schijnt deze dienst van het Landbouwkrediet enkel een verdubbeling te zijn van de landbouwkantoren.

De Commissie verlangt te weten om welke redenen tot nog toe de bedrijvigheid van den Dienst voor Landbouwkrediet schijnt lamgelegd. Is deze Dienst al te begreind in zijn actiemogelijkheden? De Minister gelieve het ons te zeggen.

MELK.

Onder de middelen aangewend om zijn landbouwprogramma te verwezenlijken, had Minister Pierlot in samenwerking met den Nationalen Dienst voor Landbouwkrediet, den melkdienst ingericht. Deze instelling had voor doel het Departement bij te staan om de gedachte te verwezenlijken aan onze bevolking, tegen een voor den voortbrenger behoorlijk rendeenden prijs, zuivere en gezonde melk te verschaffen. Het is een uiterst omvangrijk en ingewikkeld vraagstuk de melk te volgen in al haar evoluties sedert haar herkomst tot op het oogenblik dat zij bij den verbruiker ter bestemming komt. De taak toevertrouwd aan dezen Dienst van de melk, in dezen zin begrepen, bestaat er in sommige vraagstukken op te lossen die enkele moeilijkheden bieden.

In de eerste plaats de hygienische waarborgen te eischen van de melk vanaf haar herkomst : de stallen en hun inhoud moeten omgeven zijn met bij-

culiers basés sur des mesures qui assurent le maximum d'hygiène dans les étables et de santé chez les animaux. Cet Office doit s'assurer que la distribution et le commerce du lait s'effectuent dans des conditions telles, qu'un contrôle puisse s'exercer et garantir la continuation des avantages hygiéniques et sanitaires résultant des mesures adoptées au premier stade de la production.

Il doit également se préoccuper de l'éducation du consommateur, dont les exigences se marquent bien d'avantage au profit de la quantité de lait plutôt que de sa qualité.

Indépendamment de ces différents points qui doivent faire l'objet des préoccupations de l'Office du Lait, celui-ci doit avoir le souci de la rentabilité de la spéculation laitière. Le bon sens et l'évidence même nous amènent à conclure que le coût de toutes ces garanties d'hygiène et de pureté, ne peut être supporté exclusivement par le producteur, celui-ci est en droit de demander la rémunération de son travail. L'Office, d'un côté, a le devoir envers la collectivité de fournir à celle-ci un lait présentant le maximum de garanties hygiéniques, d'un autre côté, à assurer au producteur une rentabilité correspondant à son travail.

Ce que nous venons de dire s'applique non seulement au lait, mais également à ses dérivés : beurre, fromage, lait condensé, etc. La réalisation de ce programme laitier doit avoir pour résultat pratique, une augmentation de la consommation du lait en nature, une production d'un beurre dont la qualité serait susceptible d'enrayer l'importation de beurres étrangers, de dégorgier le marché laitier, et enfin

zondere zorgen gesteund op maatregelen die een maximum van hygiene verzekeren in de stallen en een maximum van gezondheid bij de dieren. Deze Dienst moet zich vergewissen dat de verdeeling en de handel in melk geschieden in dusdanige voorwaarden dat een controle kunne worden uitgeoefend en de voortzetting kunnen waarborgen van de hygienische en sanitaire voordeelen die voortspruiten uit de maatregelen aangenomen in het eerste stadium van de voortbrengst.

Hij moet zich eveneens bezig houden met de opvoeding van den verbruiker wiens eischen veel meer gesteld zijn op de hoeveelheid melk dan op zijn hoedanigheid.

Afgezien van deze verschillende punten, die de bekommerning van den Dienst voor de melk moeten gaande maken, moet deze zich bezighouden met de rendeeing van de melkspeculatie. Het gezond verstand en de duidelijkheid zelf brengen ons er toe te besluiten dat de kosten van al deze waarborgen van hygiene en van zuiverheid niet uitsluitend kunnen worden gedragen door den voortbrenger, daar deze het recht heeft de bezoldiging van zijn arbeid te vragen. Aan den eenen kant heeft de Dienst tot plicht tegenover de collectiviteit, aan dezelfde melk te verstrekken die een maximum van hygienische waarborgen biedt, en aan den anderen kant, aan den voortbrenger een rendeeing te verzekeren die overeenstemt met zijn arbeid.

Wat wij komen te zeggen is toepasselijk niet alleen op de melk, maar eveneens op haar bijproducten zooals boter, kaas, gecondenseerde melk, enz. De verwezenlijking van dit melkprogramma moet tot practischen uitslag hebben een verhooging van het verbruik van natuurlijke melk, de voortbrengst van boter waarvan de hoedanigheid de invoer van vreemde boter zou kunnen tegenwerken, de verruiming van de

d'augmenter les chances de rentabilité des spéculations laitières.

L'Office du Lait s'est assigné un rôle important dans l'économie agricole du Pays. Nous constatons d'une façon générale que, jusqu'à ce jour, les agriculteurs n'ont pas encore eu l'occasion d'apprécier, comme il conviendrait, les résultats du travail et de l'activité de de cet organisme.

La Commission de l'Agriculture, assez inquiète, demande à M. le Ministre de la rassurer sur la vitalité de l'Office du Lait et espère que, dans un avenir très proche, les agriculteurs auront l'occasion d'enregistrer les résultats bienfaisants de l'intervention de ce nouvel organisme.

* * *

La Commission de l'Agriculture vient, en raccourci, de souligner différents points qui ont paru spécialement l'intéresser, elle a posé à M. le Ministre quelques questions qui se trouvent au greffe à la disposition des intéressés. Elle espère que ces interventions retiendront l'attention de M. le Ministre de l'Agriculture et feront l'objet de sa part d'un examen attentif et bienveillant.

Avant de clôturer la série des observations présentées au cours de l'examen du budget, votre rapporteur, d'accord avec la Commission, considère qu'il est ce son devoir, au nom des agriculteurs, de réclamer un Ministère de l'Agriculture autonome et de la part de celui-ci, une action énergique au sein du Gouvernement pour le maintien et éventuellement le renforcement de la politique de soutien, de défense qu'il a adoptée jusqu'aujourd'hui au profit de l'agriculture. Cette politique est indispensable pour garan-

melkmarkt en, ten slotte, de verhooging van de kansen op rendeeing van de melkspeculaties.

De Dienst van de melk heeft zich een belangrijke taak gesteld in de landbouw-economie van het land. In het algemeen stellen wij vast dat tot heden de landbouwers nog niet de gelegenheid hebben gehad naar behooren de uitslagen van den arbeid en van de bedrijvigheid van deze instelling te beoordeelen.

De Commissie van Landbouw, vrij ongerust, verzoekt den Minister dat hij haar zou geruststellen omtrent de leefbaarheid van den Dienst voor de melk en zij hoopt dat in een nabijë toekomst de landbouwers de gelegenheid zullen hebben de weldoende uitslagen van de tusschenkomst van dezen nieuwen dienst te voelen.

* * *

De Commissie van Landbouw heeft beknopt gewezen op verschillende punten die haar bijzondere aandacht bleken gaande te maken, zij heeft aan den Minister enkele vragen gesteld die samen met de antwoorden van het Departement bij de griffie ter inzage van de leden zijn neergelegd. Zij hoopt dat deze tusschenkomst de aandacht van den Minister van Landbouw zal gaande maken en door hem aandachtig en welwillend zal worden onderzocht.

Vooralleer de reeks opmerkingen gemaakt in den loop van het onderzoek der begroting te sluiten, oordeelt Uw verslaggever, in overleg met de Commissie, dat hij tot plicht heeft uit naam van de landbouwers een zelfstandig Ministerie van Landbouw op te eischen en dat dit Departement een krachtdadige actie moet voeren, in den schoot van de Regeering, voor de handhaving en eventueel de versteviging van de steun- en verweerpolitiek die het tot nog toe heeft gevolgd ten bate van den landbouw.

tir les débouchés de nos produits agricoles sur nos marchés intérieurs et dans la mesure des possibilités, pour augmenter et faciliter le commerce de nos produits agricoles à l'extérieur.

A des interventions fragmentaires et imprécises prises en faveur de nos principales productions agricoles, doivent se substituer des conceptions, des mesures plus précises, commandées par la nécessité des temps actuels.

Le Département a adopté une politique du lait et de ses dérivés, nous l'en félicitons. Dans cet ordre d'idées, nous attendons de lui qu'il envisage actuellement une politique des céréales, une politique de la viande.

La situation actuelle de l'agriculture est critique et inquiétante : récolte des betteraves à sucre inférieure de 20 p. c. à un rendement moyen, spéculation déficitaire du bétail, pertes énormes subies à cause de la stomatite aphteuse, exportation de nos chevaux presque nulle, difficultés de se débarrasser de nos froments, augmentation des frais généraux, telles sont les raisons qui militent en faveur des mesures qui doivent sans tarder venir en aide à nos cultivateurs.

L'application immédiate de ces mesures n'empêchera pas le Gouvernement de s'intéresser à toutes dispositions qui seraient de nature à améliorer la qualité de nos produits, la présentation de ceux-ci et la diminution de leur prix de revient.

Il est de ces vérités qu'il convient de répéter en toute occasion; elles devraient servir de base à la politique économique : L'agriculture est la prin-

Deze politiek is onontbeerlijk om de afzetgebieden voor onze landbouwproducten op onze binnenlandsche markten te waarborgen en ook om zooveel mogelijk den uitvoer van onze landbouwproducten naar het buitenland te vermeerderen en te vergemakkelijken.

In de plaats van de fragmentarische en onnauwkeurige tusschenkomsten ten bate van onze bijzonderste landbouwproducties moeten worden gesteld opvattingen en maatregelen die beter omlijnd zijn en worden ingegeven door denoedwendigheden van den huidigen tijd.

Het Departement heeft een politiek van de melk en van haar bijproducten aangenomen en wij wenschen het daarom geluk. In dezen gedachtengang verwachten wij van het Departement dat het thans zou streven naar een politiek van de graangewassen en een politiek van het vleesch. De huidige toestand van den landbouw is kritisch en onrustwekkend : de opbrengst van de suikerbieten is 20 t. h. lager dan de gemiddelde rendeering. De veespeculatie werkt met verlies, er werden ontzaglijke verliezen geleden ten gevolge van het mond- en klauwzeer, de uitvoer van onze paarden staat ongeveer op nul, de afzet van onze tarwe stuit op moeilijkheden, de algemeene kosten zijn gestegen en al deze redenen pleiten ten voordeele van de maatregelen die onverwijld onze landbouwers moeten ter hulp komen.

De onmiddellijke toepassing van deze maatregelen zal de Regeering niet beletten belang te stellen in al de schikkingen die de hoedanigheid van onze producten alsmede de voorstelling derzelve en de vermindering van den kostenden prijs kunnen in de hand werken.

Er zijn waarheden die bij elke gelegenheid moeten worden herhaald; zij zouden moeten ten grondslag liggen aan de economische politiek : de land-

cipale industrie du Pays, elle contribue à la richesse nationale, elle désire être placée sur un pied d'égalité avec les autres branches de l'activité nationale : Un pays est riche quand son agriculture est prospère.

* * *

Un certain nombre de membres de la Commission expriment le désir de voir, dans un délai rapproché, discuter la loi sur les fermages reconnaissant à celle-ci une importance au point de vue agricole.

* * *

Votre Commission a adopté le présent rapport et a l'honneur de vous proposer, Mesdames, Messieurs. l'adoption du Budget des services de l'Agriculture.

Le Rapporteur,
G. LIMAGE.

Le Président,
G. MULLIE.

bouw is de bijzonderste nijverheid van het land, hij draagt bij tot den nationalen rijkdom, hij wenscht op gelijken voet te worden gesteld met de overige takken van 's lands bedrijvigheid. Een land is rijk wanneer zijn landbouw bloeit.

* * *

Enkele leden van de Commissie drukken den wensch uit dat de wet op de pachtprijzen binnen afzienbaren tijd zou worden besproken daar zij daaraan een zeker belang hechten in landbouwopzicht.

* * *

Uw Commissie heeft dit verslag aangenomen en heeft de eer u voor te stellen, Mevrouwen, Mijne Heeren, de begroting der diensten van Landbouw goed te keuren.

De Verslaggever,
G. LIMAGE.

De Voorzitter,
G. MULLIE.